

SOCIAL WATCH
ČESKÁ REPUBLIKA

**ČESKÁ REPUBLIKA 2020:
ZMATENÁ KLIMATICKÁ
POLITIKA ČESKA
NÁS K PLNĚNÍ CÍLŮ
PAŘÍŽSKÉ DOHODY
PŘÍLIŠ NEPŘIBLIŽUJE.
SPÍŠE NAOPAK.**

MONITOROVACÍ ZPRÁVA SOCIAL WATCH A KLIMATICKÉ KOALICE
K PLNĚNÍ PAŘÍŽSKÉ DOHODY 2020

SOCIAL WATCH
ČESKÁ REPUBLIKA

**ČESKÁ REPUBLIKA 2020:
ZMATENÁ KLIMATICKÁ
POLITIKA ČESKA
NÁS K PLNĚNÍ CÍLŮ
PAŘÍŽSKÉ DOHODY
PŘÍLIŠ NEPŘIBLIŽUJE.
SPÍŠE NAOPAK.**

MONITOROVACÍ ZPRÁVA SOCIAL WATCH A KLIMATICKÉ KOALICE
K PLNĚNÍ PAŘÍŽSKÉ DOHODY 2020

OBSAH

Úvod	3
<i>Michaela Pixová (Klimatická koalice)</i>	
Klimatické závazky Česka i jejich plnění jsou nedostatečné a nezabrání oteplení o 1,5 °C	5
<i>Jan Freidinger (Greenpeace)</i>	
Propady a adaptace: proměna české krajiny v poušť pokračuje	9
<i>Josef Patočka (RESET: Platforma pro sociálně-ekologickou transformaci, z. s.)</i>	
Pařížská dohoda a spravedlivá transformace	14
<i>Kristina Zindulková (Asociace pro mezinárodní otázky)</i>	
Co je SOCIAL WATCH	18

Editorka: Michaela Pixová (Klimatická koalice)

Odborné konzultace:

Kateřina Davidová (Centrum pro dopravu a energetiku)

Jan Skalík (Hnutí Duha)

Vydavatel:

Social Watch, z.s.
Sokolovská 50
186 00 Praha 8
Tel.: +420 272 737 077
www.socialwatch.cz

Rok vydání: 2020

ISBN 978-80-905286-3-5

Projekt *Monitoring stavu lidských práv v České republice s ohledem na Pekingskou akční platformu, Cíle udržitelného rozvoje a klimatickou akcí* finančně podpořila Rosa-Luxemburg-Stiftung e.V., zastoupení v České republice. Za obsah je odpovědný vydavatel.

Publikaci dále podpořil projekt Udržitelná Evropa pro každého, který je realizován za finanční podpory Evropské unie. Sdělení nereprezentuje názory Evropské komise a za jeho obsah odpovídají výlučně jeho autoři a autorky.

Úvod:

Michaela Pixová (Klimatická koalice)

Naše současná civilizace mohla vzniknout jedině díky vhodným klimatickým podmínkám, jež nastaly po konci poslední doby ledové před přibližně 10 000 lety. Stabilní a příznivé klima lidem umožnilo se usadit, stavět sídla, provozovat zemědělství a technicky i kulturně se rozvíjet. Před přibližně 200 lety pak objev možností získávat energii spalováním fosilních paliv vedl k průmyslové revoluci, k dalšímu zrychlení technického pokroku, a také k obrovskému nárůstu světové populace.

Odhalením vlivu spalování fosilních paliv na chemické i fyzikální vlastnosti atmosféry se však tato cesta lidské evoluce projevila jako slepá. Již v 19. století byla popsána role oxidu uhličitého coby produktu spalování na skleníkový efekt Země, jehož vlivem je na Zemi zadržováno teplo vznikající slunečním zářením, a byla vyřčena hypotéza, že lidská činnost by mohla mít na klima vliv. V polovině 20. století pak již bylo měřením dokázáno, že koncentrace oxidu uhličitého v atmosféře vlivem spalování fosilních paliv a odlesňování skutečně stoupá, a v 80. letech se již začaly projevovat známky oteplování zemského klimatu.

Hrozba katastrofální změny klimatu následně vyústila v úsilí Organizace spojených národů (OSN) prosadit ochranu klimatu jako jeden z klíčových cílů mezinárodní spolupráce. V roce 1988 byl proto založen **Mezivládní panel pro změnu klimatu** (Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC), v jehož rámci vědkyně a vědci z celého světa posuzují vývoj, dopady a možnosti zmírňování klimatické změny. V roce 1992 se pak základem mezinárodní klimatické politiky stala **Rámcová úmluva OSN o změně klimatu**, jejíž smluvní strany, včetně Česka, se setkávají na každoroční konferenci a hodnotí pokrok v řešení této globální hrozby. Po nepřilíš funkčním **Kjótském protokolu**¹ uzavřeném v roce 1997, který stanovoval limity emisí skleníkových plynů jen pro průmyslově vyspělé země, byla v roce 2015 přijata **Pařížská dohoda**, která všem zemím, včetně těch rozvojových, ukládá povinnost stanovit si své vnitrostátní redukční příspěvky, které jsou nezbytnou podmínkou ke splnění hlavního cíle dohody. Tím je „udržení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a úsilí o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C.“² Signatáři, tedy i Česko, se na tomto obsahu Pařížské dohody shodli, „uznávající potřebu účinné a progresivní reakce na naléhavé hrozby změny klimatu na základě nejlepších dostupných vědeckých poznatků.“

---

1 Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu. Praha: Ministerstvo životního prostředí. Dostupné na: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/kjotsky_protokol/\\$FILE/OMV-cesky_protokol-20081120.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/kjotsky_protokol/$FILE/OMV-cesky_protokol-20081120.pdf)

2 Pařížská dohoda. Praha: Ministerstvo životního prostředí. Dostupné na: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/\\$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf)

Navzdory mnohaletým snahám některých předních politických představitelů antropogenní příčiny měnícího se klimatu popřít se Česko 4. listopadu 2017 přidalo k drtivě většině zemí, které Pařížskou dohodu ratifikovaly. Dohoda se tak pro nás stala závaznou. V prosinci 2019 se pak Česko dokonce přidalo ke společnému cíli Evropské unie dosáhnout jako celek do roku 2050 tzv. klimatické neutrality, tedy produkovat jen takové množství skleníkových plynů, jaké dokážeme zachytit jiným způsobem než v atmosféře (ať už přírodními procesy nebo novými technologiemi). V kontrastu k těmto smluvním dohodám je však česká klimatická politika značně nesrozumitelná (viz Národní zpráva Social Watch 2020³). Zejména premiér Babiš v domácím prostředí často tvrdí něco jiného, než k čemu se formálně zavazuje na evropské a mezinárodní úrovni. Zřejmě předpokládá obavy svých voličů a voliček ze změn souvisejících s důslednou ochranou klimatu, přičemž ignoruje fakt, že obyvatelstvo se měrou minimálně stejnou bojí změny klimatu samotné. Současně je česká vláda také pod vlivem průmyslové, energetické a agrární lobby, jimž se jiný než exploatační přístup k životnímu prostředí a vize dlouhodobé udržitelnosti nejeví jako ekonomicky výhodné. Také proto v plnění závazků vyplývajících z Pařížské dohody selhává ve většině klíčových aspektů. Až 43 % elektřiny v Česku pochází z hnědouhelných elektráren a v přepočtu emisí na obyvatele patří Česko k 5 největším znečišťovatelům v Evropě a k 10 největším na celém světě.⁴ K určitému posunu došlo až v návaznosti na protesty studentského hnutí Fridays for Future, na které vláda reagovala založením Uhlé komise, která má rozhodnout o termínu ukončení spalování uhlí v Česku. Složení komise, zvažované scénáře i veškeré další navázané politiky a vládní kroky však zatím o ambicióznější snaze Česka zabránit katastrofálnímu oteplení v souladu s Pařížskou dohodou příliš nesvědčí.

Z Pařížské dohody přitom vyplývají tři klíčové oblasti, v nichž je nutné provádět změny s ohledem na to, aby snižování emisí skleníkových plynů a celková transformace naší společnosti byly nejen efektivní, ale také udržitelné a sociálně spravedlivé. Jde zejména o stanovení vnitrostátních redukčních příspěvků a způsob jejich dosažení, ty však musí být také doprovázeny ochranou a dalším rozšiřováním tzv. „propadů“, tedy ekosystémů schopných zachytávat a vázat uhlík. Transformace ke klimatické neutralitě musí být dále také prováděna sociálně citlivým a spravedlivým způsobem, tedy tak, aby veškeré břímě nutné proměny celé naší civilizace na svých bedrech nenesly jen nejzranitelnější skupiny obyvatel – ať už zaměstnanci a zaměstnankyně v těžebním průmyslu a energetice nebo obyvatelé rozvojového světa bez dostatečných prostředků umožňujících včasná a účinná mitigační a adaptační opatření. Všechny tři oblasti a jejich naplňování v Česku jsou ve zprávě podrobněji rozebrány.

---

3 Česká republika 2020: Občanská společnost a odborníci nabízejí řešení, politici je brzdí. Monitorovací zpráva Social Watch 2020. Dostupné na: <http://www.socialwatch.cz/?p=1132>

4 Moldan, B., Pixová, M. (2020). Klimatická krize: Mýty a fakta o stavu planety. Dostupné na: https://klimatickakoalice.cz/images/Klimatick%C3%A1_krize_-_m%C3%BDty_a_fakta_o_stavu_planety.pdf

Klimatické závazky Česka i jejich plnění jsou nedostatečné a nezabrání oteplení o 1,5 °C

Jan Freidinger (Greenpeace)

Nejaktuálnější a nejspolehlivější vědecké poznatky vztahující se k Pařížské dohodě jsou shrnuty ve zprávách IPCC. Speciální zpráva IPCC¹ z roku 2018 popisuje rozdíl dopadů oteplení o 1,5 °C a 2 °C. Závěry vědců lze jednoznačně interpretovat jako nutnost udržet oteplení právě maximálně na 1,5 °C. Kolem tohoto “upřesnění” cílů Pařížské dohody panuje shoda a nepochybně ho ani Česko. Ovšem tato zpráva také přináší důkladné propočty a modelace, o kolik se musí snížit emise skleníkových plynů, abychom hranici 1,5 °C nepřesáhli. Globálně je nutné snížit emise do roku 2030 o 45 % – ovšem oproti roku 2010, do roku 2050 pak celý svět musí vypouštět jen tolik uhlíku, kolik je ho naše planeta schopna ukládat jinde než v atmosféře.

V roce 2015 v rámci plnění cílů Pařížské dohody předložily jednotlivé státy své dobrovolné příspěvky (Nationally Determined Contributions, NDCs) – tedy o kolik sníží své emise, aby se Země neoteplila o více než 2 °C, respektive 1,5 °C. Členské státy EU předložily svůj závazek společně a zavázaly se snížit emise o 40 % do roku 2030 oproti roku 1990. Česko sice směřuje k naplnění tohoto závazku, nicméně pokud srovnáme tento cíl s doporučením zprávy IPCC, tedy snížit emise o 45 %, ovšem vůči roku 2010, je naprosto zřejmé, že stávající závazky Česka a celé EU jsou naprosto nedostatečné jak pro udržení oteplení nejen o 1,5 °C, ale i o 2 °C. To, že česká klimatická politika není v souladu s cíli Pařížské dohody, potvrzuje mimo jiné i studie vědecké společnosti Climate Analytics,² která propočítala, jak rychlý má být odklon od uhlí, aby bylo dosaženo cíle maximálního nárůstu teploty o 1,5 °C. Propočty mimo jiné ukazují, že Česko ani v budoucnu, pokud nepřijde rychlá změna energetiky, nebude plnit cíle dohody, protože zatím plánuje těžít a spalovat uhlí i po roce 2037. Pro splnění cílů dohody musí s uhlím skončit do tohoto roku celý svět. Vyspělé státy – kam se samozřejmě počítá i ČR – musí podle nové studie skončit s uhlím už v roce 2031.

---

1 Global warming of 1.5 °C: Summary for policymakers (2018). IPCC. Dostupné na: https://report.ipcc.ch/sr15/pdf/sr15_spm_final.pdf

2 Global and regional coal phase-out requirements of the Paris Agreement: Insights from the IPCC Special Report on 1.5 °C (2019). Climate Analytics. Dostupné na: https://climateanalytics.org/media/report_coal_phase_out_2019.pdf

Jak rychlý bude v Česku odklon od spalování uhlí naznačí stanovisko Uhelné komise, která má na podzim 2020 předložit vládě doporučení, do kdy se má v Česku spalovat uhlí. Z hlediska závazků, které pro nás plynou z Pařížské dohody – a zároveň s ohledem na technologické možnosti Česka – by měly být odstaveny všechny hnědouhelné elektrárny do roku 2030 a uhlí by se mělo přestat spalovat v teplárnách do roku 2035. Uhelná komise pracuje s nejbližším možným termínem ukončení spalování uhlí v roce 2035, avšak pouze pro elektroenergetiku, nikoliv pro teplárny. Naopak jako nejzazší termín posuzuje rok 2050.

Rychlý odklon od uhlí a dalších fosilních paliv by měl jít ruku v ruce s rozvojem čistých obnovitelných zdrojů energie (OZE). I tam Česko stagnuje. Letos schválený Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu³ nepočítá s potřebným rozvojem udržitelných obnovitelných zdrojů energie, které jsou přitom nejrychleji realizovatelným řešením, jak nahradit spalování fosilních paliv a snížit emise skleníkových plynů. Český plán je na úrovni těch nejslabších zemí EU a navrhuje zvýšit do roku 2030 podíl obnovitelných zdrojů energie pouze na 22 % konečné spotřeby, přestože potenciál OZE v Česku je daleko vyšší, jak ukázala například analýza Komory obnovitelných zdrojů⁴ nebo studie Deloitte⁵ o rozvoji OZE do 2030 zpracovaná pro Svaz moderní energetiky. Podle těchto analýz má Česká republika reálný potenciál dosáhnout podílu obnovitelných zdrojů na spotřebě v roce 2030 alespoň 23,8 % (Deloitte) či 24,4 % (Komora OZE).

Vývoj podílu OZE na hrubé konečné spotřebě dle odvětví (v %)

Podíl OZE na spotřebě	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Elektrina	13,6 %	13,4 %	13,8 %	14,1 %	14,5 %	14,8 %	15,2 %	15,5 %	15,7 %	16,1 %	16,4 %	16,9 %
Doprava	6,4 %	8,8 %	7,8 %	8,1 %	8,6 %	9,0 %	9,5 %	10,2 %	11,2 %	12,1 %	13,1 %	14,0 %
Vytápění a chlazení	19,9 %	20,7 %	22,3 %	23,1 %	24,2 %	25,0 %	25,9 %	26,8 %	27,7 %	28,7 %	29,6 %	30,7 %
Celkem	14,9 %	15,6 %	16,5 %	17,0 %	17,7 %	18,2 %	18,7 %	19,3 %	19,9 %	20,6 %	21,2 %	22,0 %

Zdroj: Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu str.30 https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/strategie-a-koncepcni-dokumenty/2020/1/Vnitrostani-plan-CR-v-oblasti-energetiky-a-klimatu_final.docx

3 Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu (2019). Dostupné na: https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/strategie-a-koncepcni-dokumenty/2020/1/Vnitrostani-plan-CR-v-oblasti-energetiky-a-klimatu_final.docx

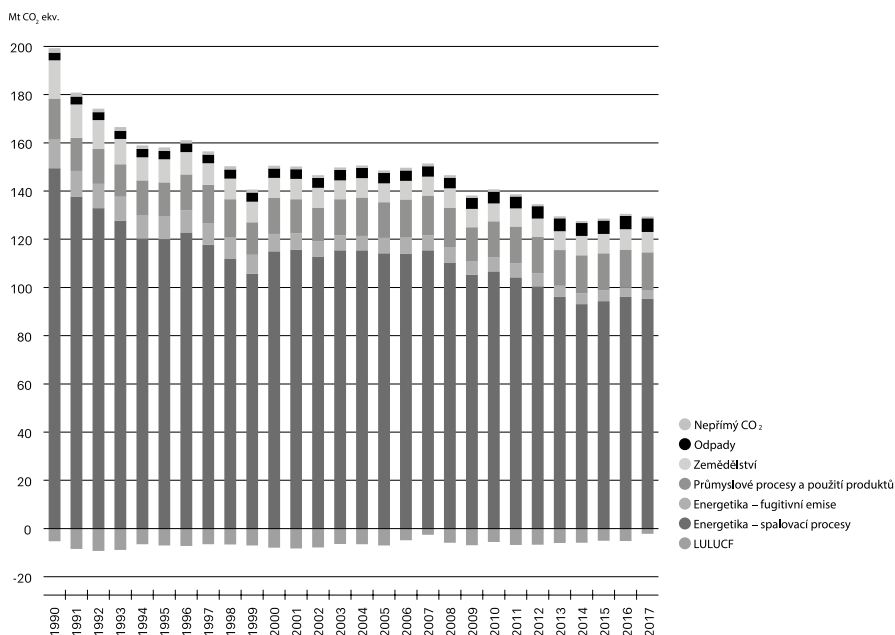
4 Česko na cestě k uhlíkové neutralitě. Analýza Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu (2020). Komora obnovitelných zdrojů energie. Dostupné na: <https://www.komoraoze.cz/download/pdf/153.pdf>

5 Rozvoj obnovitelných zdrojů do roku 2030. Analýza zpracovaná pro Svaz moderní energetiky (2019). Deloitte. Dostupné na: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/energy-resources/rozvoj_obnovitelnych_zdroju_do_roku_2030_3.pdf

Česká klimatická politika nejenže není v souladu Pařížskou dohodou, ale dokonce aktivně blokuje jakékoliv kroky, které by Česko a EU přiblížily k jejímu plnění. Jak již bylo popsáno výše, stávající celounijní závazek snížení emisí skleníkových plynů o 40 % oproti roku 1990 není v souladu s cíli Pařížské dohody. Cíl pro snížení emisí by se měl navýšit minimálně na 65 %. Česko odmítá navýšení cíle i na 55 %, který prosazuje Evropská komise a většina členských států EU.

Pro Česko by navýšení cílů do roku 2030 přitom nemělo představovat zásadní problém. Po odstavení velké části těžkého průmyslu po roce 1989 jsme zažili skokový propad emisí a 40% snížení pro nás není žádná výzva. Jak uvádí Zpráva o životním prostředí České republiky za rok 2018⁶: „Emise skleníkových plynů v ČR v období 1990–2017 poklesly o 35,1 % a o 0,9 % v meziročním srovnání, a to i přes meziroční růst HDP o 4,4 %.“

Vývoj agregovaných emisí skleníkových plynů v ČR v sektorovém členění [Mt CO₂ ekv., 1990–2017

Zdroj: ČHMÚ

6 Zpráva o životním prostředí České republiky (2018). Cenia. Dostupné na: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2020/05/Zprava_o_ZP_CR_2018.pdf

Proto i oficiální vládní dokumenty, jako je Politika ochrany klimatu,⁷ schválená ještě před vydáním klíčové zprávy IPCC o 1,5 °C, počítají do roku 2030 se snížením o 50 %. Ani tento vlastní dokument však česká vláda nerespektuje a jeho cíle zatím z velké části zůstávají nenaplněny. Navíc nyní, když přišlo na lámání chleba, jakékoliv navýšení společných evropských klimatických cílů odmítáme.

Ovšem činíme se nejen na evropské půdě. I u nás doma jsme svědky minimálně tři skandálních rozhodnutí, které nám i v budoucnosti velmi ztíží plnit naše klimatické závazky. Státem ovládaná společnost ČEZ místo odstavení staré hnědouhelné elektrárny Počerady v pátek 4. října 2019 prohlásila,⁸ že ji prodá uhlobaronovi Pavlu Tykačovi, který chce tohoto hnědouhelného čmoudícího veterána provozovat ještě řadu let. Jiná hnědouhelná elektrárna – Chvaltice⁹ – měla být ČEZem uzavřena už v roce 2015, ale i tu získal Tykač. Ten navíc nyní od krajského úřadu v Pardubicích dostal bezprecedentní výjimku z emisních limitů a může elektrárnu bez výrazné ekologizace dál provozovat i po roce 2021. Do třetice všeho zlého se plánuje prodlužování těžby v hnědouhelném dole Bílina do roku 2035.¹⁰

Doporučení:

- Podpořit navýšení evropských cílů snižování emisí CO₂ do roku 2030 nejméně o 55 %, ideálně o 65 %.
- Zásadně zvýšit podíl obnovitelných zdrojů v Česku nad úroveň stávajících plánů.
- Připravit a implementovat plán pro dosažení uhlíkové neutrality nejpozději do roku 2050, ideálně do roku 2040.
- Stanovit datum odklonu od uhlí, nejpozději do roku 2030 utlumit všechny uhelné kondenzační elektrárny a v roce 2035 přistoupit ke kompletnímu odklonu od uhlí.
- Nerozšiřovat uhelné doly.
- Zavést uhlíkovou daň či podpořit její zavedení na evropské úrovni.
- Nevyužívat evropské fondy na financování fosilních projektů a fosilní infrastruktury.
- Využít veškeré výnosy ze systému EU ETS na opatření snižující emise.
- Nastavit stabilní regulační prostředí pro rozvoj obnovitelných zdrojů a nevyklouzat žádné obnovitelné zdroje ze systému aukcí.
- Podpořit úspory energií, zejména v budovách a v průmyslu.

---

7 Politika ochrany klimatu v ČR. Ministerstvo životního prostředí. Dostupné na: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/politika_ochrany_klimatu_2017/\\$FILE/OEOK-POK-20170329.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/politika_ochrany_klimatu_2017/$FILE/OEOK-POK-20170329.pdf)

8 <https://www.greenpeace.org/czech/tiskova-zprava/4507/papirovy-utlum-uhli-v-podani-cesu-prodej-elektrarny-pocerady-znecistovani-naopak-prodluzuje/>

9 <https://www.greenpeace.org/czech/clanek/4185/provoz-elektrarny-chvaltice-je-hazard-se-zdravim-a-mrhani-penezi-danovych-poplatniku/>

10 <https://www.greenpeace.org/czech/clanek/4196/velkolom-bilina-kam-az-muze-klesnout-ministerstvo-zivotniho-prostredi/>

Propady a adaptace: proměna české krajiny v poušť pokračuje

Josef Patočka (RESET: Platforma pro sociálně-ekologickou transformaci, z. s.)

Pařížská dohoda kromě obecných cílů pro udržení globálního oteplení pod 1,5 °C potažmo 2 °C, z nichž vyplývá potřeba rapidní redukce emisí skleníkových plynů, vyzdvihuje také potřebu ochrany a rozšíření takzvaných „propadů“. Za tímto technickým pojmem se skrývá jednoduchá skutečnost: zdravé ekosystémy, především pak lesy, uhlík zachycují a znovu vážou. Naopak jejich ničení, v podobě odlesňování či nešetřného zacházení se zemědělskou půdou, vede nejen ke snížení schopnosti přírody vypořádat se s průmyslem vypouštěným uhlíkem, ale samo uvolňuje další uhlík do atmosféry. Proto smlouva v článku pět, odstavci jedna, stanovuje, že „smluvní strany by měly přijmout podle potřeby opatření k ochraně a zvyšování propadů.“¹

Zdraví krajiny pak bude mít význam rovněž z hlediska naší schopnosti přizpůsobit se tomu nárůstu teplot, který bude vzhledem ke kumulaci skleníkových plynů v atmosféře nevyhnutelný. Proto smlouva v článku sedm stanovuje „globální adaptační cíl zahrnující zvyšování adaptační kapacity, posilování odolnosti a snižování zranitelnosti vůči změně klimatu s cílem přispět k udržitelnému rozvoji a zajistit přiměřenou reakci v oblasti adaptace.“² Jinak řečeno, mitigace (snižování emisí) a adaptace (přizpůsobování se) tvoří dvě strany téže mince, již je nutná změna v přístupu ke krajinně stejně zásadní složkou, jako dekarbonizace energetiky, dopravy či průmyslu. Je reakce České republiky v této oblasti „přiměřená“?

Lesní kalamita: kronika ohlášené smrti

Česká republika byla v posledních letech svědkem bezprecedentního odumírání lesních ekosystémů. Katastrofální rozsah hynutí lesů doložila Zpráva o stavu lesů za rok 2018, podle níž dosáhla v tomto roce míra odtěženého odumřelého dřeva nejvyšších hodnot za celou historii České republiky.³ Na vině není ovšem jen sucho a s ním spojená gradace

---

1 Pařížská dohoda. Praha: Ministerstvo životního prostředí. Dostupné na: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/\\$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf)

2 Tamtéž.

3 Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2018 (2018). Ministerstvo zemědělství. Dostupné na: http://eagri.cz/public/web/file/634125/Zprava_o_stavu_lesa_2018_verze_vladni.pdf.

kůrovce, ale především dlouhodobě nevhodná druhová a věková skladba a nevhodné lesní hospodaření. Lesům až posud dominoval smrk (přes 50 % porostů), vysazovaný tradičně monokulturním způsobem i ve zcela nevhodných lokalitách, kam nepatří. Na nevhodnou výsadbu je navíc nadále poskytována dotační podpora. Na to, že české lesy bez zásadních změn čeká rozpad a na místě jsou různá opatření, upozorňovali vědci dlouhodobě již od devadesátých let.⁴

Řešení jsou známá: ukončit nevhodnou výsadbu smrků, zastavit holoseče, dát prostor přirozené obnově lesů. Přesto se lesní politika dosud výrazně nezměnila. Během novelizace lesního zákona v roce 2019 dokonce resort zemědělství celou řadu doporučených pozměňovacích návrhů odmítl podpořit. Navzdory doporučením odborníků a požadavkům občanských kampaní jako „Zachraňme lesy“ tak nejčastěji vysazovanou dřevinou nadále zůstává smrk a naopak přirozená obnova lesa samovolným zmlazením, která je z odborného hlediska nejvhodnější – protože z ní vznikají odolné lesy, schopné v novém klimatickém režimu přežít – se uplatňuje jen na zlomku území.⁵ Místo toho, aby zvládala přizpůsobovat se nové realitě, si tak Česká republika do budoucna zadělává na další problémy, tím spíš, že umírání lesů nejenže snižuje jejich schopnost vázat uhlík, ale přispívá také k dalšímu prohlubování sucha tím, že se snižuje schopnost krajiny zadržovat vodu.

Vysychání krajiny a neudržitelné zemědělství

Se suchem se Česká republika potýkala také v zemědělství. Vedlo k závažným ztrátám, jež byly jen v roce 2018 odhadovány na 11 až 12 miliard korun.⁶ Po letošním květnu, kdy sucho zasahovalo 98 % orné půdy, přišly v červnu naopak povodně, které zabily nejméně osm lidí a způsobily milionové škody. Obojí má přitom společné příčiny: kromě oteplení, které pravděpodobnost extrémních jevů zvyšuje, také zhoršující se schopnost české krajiny zadržovat vodu. Tu má na svědomí mimo jiné právě intenzivní průmyslové zemědělství. Změně zemědělských praktik i odstraňování dříve realizovaných odvodňovacích opatření dnes stojí v cestě neochota státu i odpor velkých agrokorporací, pro něž je neudržitelné hospodaření výhodné. Ministerstvo životního prostředí sice dotuje různá drobná opatření a projekty typu zachytávání dešťovky, systémová opatření v potřebném rozsahu ale chybějí. Problémem jsou také nízké poplatky za odběr vody, které nemotivují zejména velké odběratele k tomu, aby s vzácnou surovinou šetřili. Ačkoli se odborníci shodují, že jejich – nejlépe ekonomicky progresivní – zvýšení je nutností, vláda je při novelizaci vodního zákona ponechala nezměněné.

4 Stanovisko vědců a odborných pracovníků k ochraně českých lesů (2006). Dostupné na: http://data.idnes.cz/soubory/igcechy/A060515_TOM_STAV_LESU_STANOVISKO.PDF

5 Tisková zpráva Hnutí DUHA: „Vládní zpráva o stavu lesů potvrzuje desivý rozsah jejich hynutí. V některých oblastech se však přesto dál sází hlavně smrky. Prostor musí dostat přirozená obnova“ (2019). Dostupné na: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/tiskove-zpravy/vladni-zprava-o-stavu-lesu-potvrzuje-desivy-rozsah-jejich-hynuti.v-nekterych-oblastech-se-vsak-presto-dal-sazi-hlavne>

6 Žalud, Z. et. al. (2020). Zemědělské sucho v České republice – vývoj, dopady a adaptace. Agrární komora České republiky. Dostupné na: <https://www.intersucho.cz/userfiles/file/ZemedelskeSucho.pdf>.

Ekologové a drobní zemědělci kritizují, že postup vlády vůči suchu je nekoncepční, chaotický a nadbíhá zájmům agrární lobby.⁷ Namísto systematické politiky zádrže vody v krajině s pomocí přírodě blízkých opatření, jako je budování tůní, mokřadů a dalších metod „návratu vody do krajiny“⁸, pak ministerstvo zemědělství prosazuje nákladnou výstavbu přehradních nádrží, které přitom – bez zvýšení retence vody v krajině – sucho řešit nepomohou. Důsledkem nešetrného hospodaření pak není jen zintenzivňování sucha, ale také degradace samotné zemědělské půdy: podle tematické vládní zprávy je vodní erozí u nás ohrožena více než polovina půdního fondu a ročně ubývá až 21 milionů tun ornice.⁹ Z hlediska degradace půdy zůstává velkým problémem také nevhodné hnojení, kdy minerální hnojiva nadále převažují nad organickými. Půdu by měla chránit takzvaná „protierozní vyhláška“, která měla začít platit už od roku 2017, byla však odsunuta až na leden 2021, kdy se dočkáme také dalšího dílčího zlepšení: omezení maximální plochy monokultur na 30 hektarů. Současná nevhodná politika krajiny tak celkově navzdory drobným změnám k lepšímu schopnost adaptovat se na dopady změn klimatu zhoršuje, místo aby ji zlepšovala.¹⁰ Podstatná část české zemědělské krajiny se nešetrným hospodařením, obrazně řečeno, „proměňuje v poušť“.

Závěr: řešení existují, v cestě jim stojí velký byznys a byrokratická setrvačnost

Tento vývoj může mít závažné sociální důsledky. Sucho již dnes vede ke zdražování základních potravin, které dopadá především na nízkopříjmové domácnosti. Do budoucna může souběh oteplování a pustošení krajiny vést až k závažnému ohrožení zásobování potravinami. To je také důvod, proč tematická Zvláštní zpráva Mezivládního panelu pro změny klimatu při OSN o půdě, zkoumající podmínky naplňování Pařížské dohody právě v oblastech zemědělství či lesnictví, volá po zásadním obratu ve stávající praxi. Přírodě bližší hospodaření a obnova ekosystémů jako jsou přirozené lesy či mokřady mohou pomoci klimatickou krizi zbrzdit. Naopak nešetrné zacházení s půdou a další ničení ekosystémů ji prohloubí.¹¹

---

7 Kubala, R. (2019). „Vláda v řešení sucha selhává, shodují se odborníci, ekologové i opozice.“ Deník Referendum. Dostupné na: <https://denikreferendum.cz/clanek/31156-vlada-v-reseni-sucha-selhava-shoduji-se-odbornici-ekologove-i-opozice>

8 Zádrž vody v celé ploše povodí Zdoňovsko (2018). Spolek Živá voda. Dostupné na: <https://zivavoda.biz/wp-content/uploads/2018/08/VODA-Zdonov.pdf>

9 Situační a výhledová zpráva – půda (2018). Ministerstvo zemědělství. Dostupné na: http://eagri.cz/public/web/file/611976/SVZ_Puda_11_2018.pdf

10 Salzmann, K. (2020). „Jak adaptovat zemědělskou krajinu na klimatické změny?“ Ekolist. Dostupné na: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/klarana-salzmann-jak-adaptovat-zemedelskou-krajinu-na-klimaticke-zmeny>

11 Climate Change and Land: an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems (2019). IPCC. Dostupné na: <https://www.ipcc.ch/srcl/>

Řešení v obou oblastech – lesnictví i zemědělství – podobně jako u energetiky a dopravy existují: přirozená obnova lesů a výběrové hospodaření místo holosečí, obnova tůň či mokřadů a návrat vody do krajiny, ekologizace zemědělství a podpora drobnějších rodinných farem na úkor agrokonzernů. Ve všech těchto oblastech není hlavní překážkou nedostatek vědění, ale jednak moc velkého byznysu – jako v případě zemědělství – závislého na udržování neudržitelného vývoje a rovněž byrokratická setrvačnost orgánů, které upřednostňují zastaralá technokratická opatření na úkor skutečných řešení. Také proto, stejně jako v případě snižování emisí, bude do budoucna rozhodující občanská aktivita směřující k prosazování potřebných změn.

Doporučení:

- Ukončit a dotačně nadále nepodporovat výsadbu lesních porostů s nevhodnou druhovou skladbou. Zvýšit minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin, tedy především listnáčů a jedlí, i v místech, kde nyní zákon umožňuje vysazovat 60 % smrku a 40 % douglasky. Spolu s tím je třeba snížit podíl nově introdukovaných a invazních dřevin v lesích.
- Omezit holoseče, které ničí cennou lesní půdu a život v ní. V lese je potřeba nechávat suché stromy, které již neumožňují další šíření kůrovce, ale obohacují zanedbanou půdu a nově vyrůstajícím stromům poskytují potřebný zástín.
- Nastavit pravidla pro zemědělské a lesní hospodaření tak, aby se udržela a zvyšovala kvalita půdy a její schopnost zadržovat vodu a poutat uhlík. Snížit spotřebu minerálních hnojiv a zvýšit podíl organické hmoty v zemědělské půdě. Začít okamžitě plnit Národní akční plán adaptace na změnu klimatu.
- Do lesů je nezbytné vrátit vodu. Ta je z nich odváděna zbytečnými melioracemi, mnohdy zbytečně hustou cestní sítí i špatně provedenými vodními díly. Pro zachování vody v lese je rovněž potřeba obnova dobré druhové skladby lesa.
- Nerealizovat žádná nová odvodňovací opatření a urychlit odstraňování těch již realizovaných. Drobná opatření na zachycování vody (programy typu Dešťovka) doplnit zavedením systémové podpory zádrže vody v krajině s pomocí přírodě blízkých opatření, jako je budování tůň, mokřadů a dalších metod „návratu vody do krajiny“. Nepodporovat výstavbu přehradních nádrží. Zavést ekonomicky progresivní navýšení poplatků za odběr vody, které by zejména velké odběratele motivovaly k šetření s vodou.
- Lesníci musí v současnosti zajistit porost do 10 let, což je dostatečné pro umožnění přirozené obnovy lesa břízou a dalšími pionýrskými dřevinami. Tato lhůta deseti let je ale stanovena jen přechodně, při nynější kalamitě. Přitom by mělo jít o opatření, které bude platit trvale a nebude se již rušit, jak stávající úprava uvádí.

- Vypustit z lesního zákona všechna omezení, která komplikují historické a nyní alternativní způsoby hospodaření. Tyto způsoby jsou totiž zároveň v rizikových klimatických podmínkách mnohem odolnější: jedná se především o podrostní způsob hospodaření, výmladkové hospodaření či hospodaření se středními lesy. Stát by neměl nutit vlastníky hospodařit v lesích rizikově.
- Pro ochranu zemědělské mimolesní krajiny i lesních porostů je v současnosti zásadní snížit početní stavy přemnožené spárkaté zvěře, jež dosud nejsou regulované v návaznosti na míru poškození lesů, kterou způsobují. Úprava tohoto stavu je nyní v jednání v rámci novelizace zákona o myslivosti.

Pařížská dohoda a spravedlivá transformace

Kristina Zindulková (Asociace pro mezinárodní otázky)

Pařížská dohoda volá po udržení oteplení výrazně pod 2 °C, což znamená rychlý odklon od uhlí ve prospěch nízkouhlíkových zdrojů energie,¹ zároveň však zdůrazňuje “nezbytnost spravedlivého přesunu pracovní síly a vytváření vhodné práce a kvalitních pracovních míst v souladu s rozvojovými prioritami vymezenými jednotlivými státy.”² Jinými slovy, je nutné zajistit důstojné podmínky lidem zaměstnaným v uhelném průmyslu a obecně uhelným regionům, kterých se odklon od uhlí dotkne nejvíc.

Príspevky, předčasný důchod nebo rekvalifikace?

Ohroženými pracovníky jsou v České republice většinou horníci, kterých je ve třech českých uhelných regionech – Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji – zhruba 14 tisíc,³ a zaměstnanci elektráren a tepláren, kterých je přibližně 3 tisíce. Na uhlí je navázáno dalších asi 10 tisíc pracovních míst ve výrobním řetězci a na těžbě černého uhlí závisí také pracovní místa v hutnictví.⁴ Přestože v rámci celé České republiky jde o zanedbatelná čísla (zhruba 0,5 % aktivní pracovní síly), v rámci uhelných regionů je podíl výrazně vyšší (2 až 3 %). Nezaměstnanost obecně je v uhelných regionech vyšší než je celostátní průměr, konkrétní těžební lokality navíc převyšují i regionální průměr (někde téměř o 4 % nad českým průměrem, např. v Karviné nebo v Mostě), což souvisí s dlouhodobým trendem propouštění.

---

1 Global Warming of 1.5 °C: Mitigation pathways compatible with 1.5°C in the context of sustainable development. IPCC. Dostupné na: <https://www.ipcc.ch/sr15/chapter/chapter-2/>

2 Pařížská dohoda. Praha: Ministerstvo životního prostředí. Dostupné na: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/\\$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf)

3 Těžba nerostných surovin v České republice a zaměstnanost v těžebním sektoru (2019). Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/stavebnictvi-a-suroviny/surovinova-politika/statni-surovinova-politika-nerostne-suroviny-v-cr/tiezba-nerostnych-surovin-v-ceske-republice-a-zamestnanost-v-tezebnim-sektoru--248701/>

4 Alves Dias, P. (2018). EU coal regions: opportunities and challenges ahead. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/eu-coal-regions-opportunities-and-challenges-ahead>

V závislosti na délce odpracované doby a věku mají zaměstnanci propuštění kvůli odklonu od uhlí právo odejít předčasně do důchodu nebo dostávat měsíční příspěvky ve výši 8 000 korun, pokud pracovali v hlubinných dolech, či 5 300 korun, pokud pracovali na povrchu.⁵ Kompenzace a předčasné důchody jsou důležitým nástrojem podpory, který se podařilo vytvořit v roce 2016. Pro dlouhodobější řešení nicméně chybí propracovaný program rekvalifikace, který by na jedné straně mapoval požadavky bývalých zaměstnanců uhelného sektoru, na straně druhé by monitoroval poptávku po pracovní síle a podílel se na vyhledávání a vytváření vhodných pracovních míst, protože právě nesoulad mezi poptávkou a nabídkou práce bývá častým problémem zdárné rekvalifikace.⁶ Pro vytvoření férových podmínek transformace je žádoucí spolupracovat s horníky a hornickými odbory.

Nenaplněné potřeby uhelných regionů

Uhelné regiony patří mezi nejméně rozvinuté kraje v České republice, za českým průměrem zaostávají například v HDP na obyvatele, výšce průměrné mzdy, počtu lidí s vysokoškolským vzděláním či maturitou, nebo přírůstkem obyvatel, který je často negativní a pojí se s ním stárnutí obyvatelstva. Tyto kraje se naopak umísťují na předních příčkách v nezaměstnanosti, množství vyloučených lokalit nebo počtu lidí v exekuci. Odklon od uhlí je příležitostí pro ekonomickou obnovu, nicméně má negativní dopady nejen na propuštěné zaměstnance, ale i na příjmy obecních rozpočtů například snížením sponzoringu ze strany uhelného byznysu.

Pro spravedlivou transformaci je tedy klíčový regionální rozvoj uhelných krajů. Pro tento účel byl v roce 2016 vytvořen Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje Re:start, který rozděluje finance převážně z evropských fondů. Stojí za důležitými projekty, nicméně se mu nedaří dostat do uhelných regionů více prostředků v přepočtu na obyvatele, než dostávají ostatní kraje.⁷ Uhelné regiony jsou v porovnání s ostatními kraji nejpotřebnější, navíc z nich odtékají příjmy uhelných společností skrz obchod s emisními povolenkami. Proto je nutná výrazně vyšší podpora, než jaké se jim v současnosti dostává, a zajištění lepšího využití dostupných finančních zdrojů z dotací. Analýza Centra pro dopravu a energetiku⁸ navrhuje, aby pro zlepšení čerpání dotací byla zajištěna snadnější čitelnost pro žadatele a pevný časový

---

5 Nařízení vlády č. 342/2016 Sb.: Nařízení vlády o příspěvku ke zmírnění sociálních dopadů souvisejících s restrukturalizací nebo útlumem činnosti právnických osob zabývajících se těžbou uhlí nebo uranu

6 Caldecott, B. (2017). Lessons from previous 'coal transitions' High-level Summary for Decision-makers. IDDRI a Climate Strategies. Dostupné na: https://www.iddri.org/sites/default/files/import/publications/coal_synthesisreport_v04.pdf

7 Heuer, D. (2018). Analýza veřejných finančních prostředků plynoucích do Ústeckého kraje. Centrum pro dopravu a energetiku. Dostupné na: <https://www.cde-org.cz/media/object/1549/analiza-financnich-prostredku-ustecky-kraj.pdf>

8 Šindelář, M. Hledání příčin nízkého čerpání EU fondů v Ústeckém kraji. Centrum pro dopravu a energetiku. Dostupné na: <https://www.cde-org.cz/media/object/1563/hledani-pricin-nizkeho-čerpani.pdf>

rámec čerpání, pomoc při vyplňování žádostí, podpora s žádostmi pro malé subjekty, možnost replikovat úspěšné projekty nebo aby byl ustaven pro žadatele ombudsman.

Fondy na obnovu regionů = nevyužitá příležitost

Evropská komise schválila přidělení zhruba 80 mld. Kč (€3,4 mld.) českým uhelným regionům v rámci Fondu pro spravedlivou transformaci. Ty je možné čerpat do roku 2025,⁹ což je oproti jednotkám miliard alokovaných Re:startem ohromná částka. Podmínkou jejího využití je vytvoření tzv. Územních plánů spravedlivé transformace pro uhelné regiony. Další stovky miliard budou k dispozici z Modernizačního fondu EU.

Česká republika nicméně na takové částky není zatím připravená, jelikož v současnosti nedokáže čerpat ani dotace ze stávajících fondů.¹⁰ Aby částka padla na úrodnou půdu, je nezbytné připravit ambiciózní projekty na základě veřejných potřeb a transparentní systém čerpání místo toho, aby byl odklon od uhlí zbrzdován. V nejlepším případě by mělo dojít k vytvoření plánů na základě specifických potřeb krajů a ve spolupráci s širokou veřejností tak, aby byly projekty co neúčinnější z hlediska rozvoje krajů. Příkladem dobré praxe je Moravskoslezský kraj, který inicioval vznik koncepce Pohornická krajina 2030, která navrhuje komplexní projekty pro obnovu Karvinska. Koncepce vznikla za účasti veřejnosti a díky tomu má větší šanci na úspěšnou realizaci a účinnost.¹¹ Přestože vznikla nezávisle na nutnosti vytvořit Územní plán, může se stát jeho užitečným základem.

Nejsme tu sami

Jak již bylo diskutováno v předešlé kapitole, cíle České republiky na zmírnění dopadů změny klimatu jsou z hlediska globálních zájmů nedostatečné, protože by nezabránily oteplení, které by mělo nepřiměřeně negativní dopady na nejzranitelnější skupiny lidí. Pařížská dohoda zdůrazňuje globální spravedlnost. To znamená, že rozvinuté země, mezi něž se Česká republika řadí, mají plnit závazek poskytovat "finanční prostředky na pomoc smluvním stranám rozvojových zemí na mitigaci a adaptaci jako pokračování svých

---

9 Morgan, S. (2020). Number crunching on expanded Just Transition Fund continues. Euractiv.com. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/climate-environment/news/number-crunching-on-expanded-just-transition-fund-continues/>

10 Funding climate and energy transition in the EU: the untapped potential of regional funds assessment of the European regional development and cohesion funds' I.investments in energy infrastructure 2014-2020 (2020). CAN Europe. Dostupné na: <http://caneurope.org/docman/climate-finance-development/3599-funding-climate-and-energy-transition-in-the-eu/file>

11 Pohornická krajina Karvinska se významně promění. Program POHO2030 má konkrétnější obrysy (2020). Moravskoslezský kraj. Dostupné na: https://www.msk.cz/cz/rozvoj_kraje/pohornicka-krajina-karvinska-se-vyznamne-promeni--program-poho2030-ma-konkretnejsi-obrysy-148091/

stávajících závazků podle úmluvy.”¹² Podle analýzy Asociace pro mezinárodní otázky tvoří finance, kterými Česká republika přispívá do Zeleného klimatického fondu, 0,004 % jejího HDP, zatímco v ostatních zemích EU je průměr 0,042 % HDP. V posledních letech navíc český příspěvek klesal.¹³

Doporučení:

- Vytvořit rekvalifikační programy na míru zaměstnancům uhelného průmyslu, jimž hrozí propuštění, a zároveň mapovat a vytvářet vhodná pracovní místa.
- Zefektivnit podporu uhelných regionů. Zajistit hladké procesy čerpání dotací spolu s podporou veřejnosti k jejich využití.
- Připravit ambiciózní projekty na obnovu regionů na základě jejich specifických potřeb a podmínek, a učinit z nich základy pro Územní plány spravedlivé transformace. Zajistit transparentnost a participaci veřejnosti na vytváření Územních plánů i v rámci Re:startu.
- Výrazně navýšit příspěvek do Zeleného klimatického fondu.

---

12 Pařížská dohoda. Praha: Ministerstvo životního prostředí. Dostupné na: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/\\$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf)

13 Králíková, Š. (2019). Klimatické finance: svět je potřejuje, Česko má na víc. Asociace pro mezinárodní otázky. Dostupné na: http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2019/12/AMO_Klimatick%C3%A9-finance_tisk.pdf

CO JE SOCIAL WATCH?

Social Watch je mezinárodní síť občanských organizací usilujících o vymýcení chudoby a jejích příčin, o ukončení všech forem diskriminace a rasismu, o zajištění spravedlivé distribuce bohatství a naplňování lidských práv. Social Watch prosazuje mír, sociální, ekonomickou, environmentální a genderovou spravedlnost a zdůrazňuje právo každého člověka nežít v chudobě.

Mezinárodní síť Social Watch dnes tvoří 96 národních platforem, v nichž je sdruženo několik set organizací. Platforma vznikla v roce 1995 s cílem nezávisle sledovat dodržování závazků, přijatých na konferenci Organizace spojených národů o sociálním rozvoji v Kodani v roce 1995 a na Konferenci o ženách v Pekingu v témže roce. Na těchto konferencích bylo poprvé definováno odstranění chudoby a rovnost pohlaví jako společný celosvětový cíl – jeden z hlavních vedle míru a lidských práv.

Po přijetí Cílů udržitelného rozvoje na summitu OSN v roce 2015 se Social Watch zaměřuje také na monitoring implementace těchto mezinárodních závazků a to jak na národních úrovních, tak i globálně.

Social Watch vydává každoroční zprávy o pokroku a nedostatcích v boji proti chudobě a za rovnost mužů a žen (většina lidí žijících v chudobě jsou ženy). Výroční zprávy se staly první stálou monitorovací iniciativou v oblasti sociálního rozvoje a rovnosti pohlaví na národní úrovni a poprvé spojily tato dvě témata v nadnárodním měřítku.

Social Watch vyzývá vlády, OSN a mezinárodní organizace k odpovědnosti za naplnění národních, regionálních a mezinárodních závazků k vymýcení chudoby.

ČESKÁ KOALICE SOCIAL WATCH

Česká koalice Social Watch vznikla v roce 2008 jako neformální síť organizací a expertek a expertů z různých oblastí.

V roce 2015 došlo k formálnímu založení organizace Social Watch Česká republika a v současnosti jsou členy:

- ADEPTTs
- Alternativa Zdola
- EDUCON
- Ekumenická akademie
- EUROSOLAR
- Fórum 50 %
- NESEHNUTÍ
- Svět bez válek a násilí
- Trast pro ekonomiku a společnost
- Wontanara

Česká koalice Social Watch je podporována jejími jednotlivými členskými organizacemi, některé aktivity jsou hrazeny z příspěvků jednotlivců, organizací či z projektů.

Kontakt: předseda Social Watch ČR, tomas.tozicka@educon.cz

Další informace a publikace ke stažení naleznete na www.socialwatch.cz
a www.socialwatch.org

Social Watch je mezinárodní síť občanských organizací usilujících o vymýcení chudoby a jejích příčin, o ukončení všech forem diskriminace a rasismu, o zajištění spravedlivé distribuce bohatství a naplňování lidských práv. Social Watch prosazuje mír, sociální, ekonomickou, environmentální a genderovou spravedlnost a zdůrazňuje právo každého člověka na důstojný život. Další informace a publikace ke stažení naleznete na www.socialwatch.cz a www.socialwatch.org.

ISBN: 978-80-905286-3-5

9 788090 528635